

ESB070 ESTETIKA A TEORIE UMĚNÍ

Seminář estetiky FF MU (Mgr. Barbora Kundračková)

jaro 2016

Kurz je určen společnému čtení a diskusi; jeho tématem je vztah dějin umění (teorie umění) a estetiky, a to sice na příkladu několika vybraných styčných momentů (moderní dějiny umění a jejich metodologie; "konec dějin umění"; filosofická kritika umění a estetika; nové vědy o obraze ad.). Svorník představuje pojem svět umění, respektive muzeum. Předpokladem absolvování kurzu je aktivní zájem o metodologické otázky dějin umění a estetiky; jeho cílem je lepší porozumění tradici obou disciplín a jejich specifickým.

1| Úvod (24. 2. 2016)

- kurz, sylabus, podmínky ukončení
- umělecké dílo/ muzeum/ univerzum

2. 3. 2016 - výuka neprobíhá

2| Metody dějin umění I (9. 3. 2016)

Klíčová slova: tvar, styl, srovnávací ikonografie, pozitivismus, kritická ikonologie, ornament, Vídeňská škola dějin umění, Heinrich Wölfflin, Henri Focillon, Alois Riegel, Max Dvořák ad.

- Panofsky, Erwin. Ikonografie a ikonologie. In.: Týž. *Význam ve výtvarném umění*. Praha : Malvern, 2013, s. 41-72.

Petra Willerthová

16. 3. 2016 - výuka neprobíhá

3| Metody dějin umění II (23. 3. 2016)

Klíčová slova: humanistická disciplína, „slonovinová věž“, věda o umění, kulturní historie, antropologie, „Atlas obrazů“, aura, pozůstávání, Aby Warburg, Ernst Cassirer, Erwin Panofsky, Ernst Gombrich, Walter Benjamin ad.

- Ernst Gombrich. Podíl diváka. In.: Týž. *Umění a iluze*. Praha : Odeon, 1985, s. 213-236.

Kateřina Dobiašová, Katarína Soroková

- Preziosi, Donald. The Question of Art History. *Critical Inquiry*, 1992/ 18: 2, s. 363-386.

4| Proces estetického/ uměleckého hodnocení (30. 3. 2016)

Klíčová slova: dílo, autor, kulturní/ sociální/ historický kontext, kategorie umění, styl a žánr, estetická a umělecká hodnota, vztah estetiky a dějin umění, ‚vidět a chápat‘, Frank Sibley, Monroe Beardsley, Bruce Vermazen, Tomáš Kulka, Kendall Walton, Roger Scruton, Dominic Lopes ad.

- Wimsatt, William; Beardsley, Monroe. Intentional Fallacy. In.: *The Verbal Icon: Studies in the Meaning of Poetry*. University of Kentucky Press, 1954, s. 3-18.

Hana Langerová, Tomáš Hejátko

- Walton, Kendall. Kategorie umění. In.: Zuska, Vlastimil (ed.). *Umění, krása, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. Praha : Karolinum, 2004.

Kamila Šmídková, Petra Lesňáková

5| Nová média – nová teorie umění? Příklad fotografie (6. 4. 2016)

Klíčová slova: technický obraz, picture – image, ikon – index – symbol, legitimizace, muzeum – sbírky a expozice, Walter Benjamin, Charles Pierce, William Mitchel, Peter Gallasi, MoMA, sbírka fotografie Moravské galerie, Kendall Walton, Roger Scruton ad.

Krauss, Rosalind. Diskurzivní pole fotografie. In.: Císař, Karel (ed.). *Co je to fotografie?* Praha : Herrmann a synové, 2005.

Kateřina Dvořáková, Kristína Alscherová

6| Konec dějin umění (13. 4. 2016)

Klíčová slova: konceptuální umění, galerie/ muzeum, estetická x umělecká hodnota, nová média, Noël Carroll, Michael Kelly, Arthur Danto, Hans Belting ad.

Arthur Danto. The Transfiguration of the Commonplace. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 1974/ 33: 2, s. 139-148.

Simona Kunderatová, A. Kučerová?

Belting, Hans. Epilogy umění, nebo epilogy ději umění? + Konec dějin umění a dnešní kultura.

In.: Týž, *Konec dějin umění*. Praha : Mladá fronta, 2000, s. 17-33.

Kateřina Plisková, Michaela Stündlová

20. 4. 2016 – výuka neprobíhá

7| Filosofická kritika umění/ estetika (27. 4. 2016)

Klíčová slova: jazyky umění, teorie umění, interdisciplinarita, objektivita, psaní o obraze, umělecká kritika, Michael Baxandall, Hayden White, Arthur Danto, Nelson Goodman, Rosalind Krauss, Milena Bartlová ad.

- Rogoff, Irit. What is a Theorist? In.: Elkins, James (ed.). *The State of Art Criticism*. New York/ London : Routledge/ Taylor and Francis, 2007, s. 97-110.

Kateřina Vašíčková, Kateřina Táborská

- Carrier, David. Erwin Panofsky, Leo Steinberg, David Carrier: The Problem of Objectivity in Art Historical Interpretation. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 1989/ 47: 4, s. 333-347.

8| Nové metody: Bildwissenschaft, Vizuální studia ad. (4. 5. 2016)

Klíčová slova: technický obraz, ikonografie – ikonologie, kritická teorie umění, vizuální kultura, antropologie, muzeum/ galerie, vizuální obrat, věda o obrazech, moc obrazů, Aby Warburg, Ernst Gombrich, Horst Bredekamp, Hans Belting, Gottfried Boehm ad.

- Horst Bredekamp. A Neglected Tradition? Art History as Bildwissenschaft. *Critical Inquiry*, 2003/ 29: 3, s. 418-428

Jana Grešlová

- Elkins, James. *Visual Culture. A Sceptical Introduction*. New York/ London : Routledge, 2003. (úvod)

Vítek Raiskub

Exkurze Muzeum umění Olomouc (6. 5.) – povinná výuka ve sbírce/ expozici

9| Nové metody: Intelektuální historie (11. 5. 2016)

Klíčová slova: kánon, vysoké umění, vkus, funkce umění, dějiny idejí, sociologie, gender, David Hume, Pavel Zahrádka, Dominic LaCapra, Paul Crowther, Griselda Pollock

- LaCapra, Dominic. Trauma, Absence, Loss. *Critical Inquiry*, 1999/ 25: 4, s. 696-727.

10| Nové muzeum (18. 5. 2016)

Klíčová slova: muzeum, správa sbírek, káno, výklad umění, proces hodnocení, strategie prezentace umění, estetika – dějiny umění, kritické teorie umění, muzeum beze zdí, archiv, André Malraux, Michel Foucault, Douglas Crimp, Donald Preziosi ad.

- David Carrier. Art Museum Narratives. In.: Týž. *Museum Scepticism. A History of the Display of Art in Public Galleries*. Durham/ London : Duke University Press, 2006, s. 91-109.

Andrea Dudková

- Bal, Mieke. Woman's Rembrandt. In.: Pollock, Griselda; Zeman, Joyce (eds.). *Museum after Modernism. Strategies of Engagement*. Blackwell Publishing, 2007, s. 40-69.